

***ÅRSREDOVISNING
FÖR JUSTITIEKANSLERN
2012***

Dnr 1418-13-12

INNEHÅLL	SID
----------	-----

RESULTATREDOVISNING

1 Verksamhetsöversikt	3
2 Tillsyn	5
3 Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar	7
4 Skadestånd inklusive rättegångar	8
5 Övriga rättegångar	12
6 Integritet	13
7 Rättshjälp	14
8 Övriga ärendeslag	15
9 Redovisning av återrapporeringskrav och uppdrag	16
10 Kommentarer	19

Tabellbilaga	20
--------------	----

FINANSIELLA DOKUMENT

1 RESULTATRÄKNING	24
2 BALANSRÄKNING	25
3 ANSLAGSREDOVISNING	26
4 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER	27
5 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER	33
UNDERSKRIFT	34

Sändlista (i pdf-format)

Justitiedepartementet	registrator@justice.ministry.se
Finansdepartementet	registrator@finance.ministry.se
Ekonomistyrningsverket	arsredovisning@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se

RESULTATREDOVISNING

1 VERKSAMHETSÖVERSIKT

1.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Justitiekanslern ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt. Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Justitiekanslerns verksamhet innefattar sex huvudsakliga ansvarsområden. Uppgiften att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen är den ursprungliga ombudsmannafunktionen. Justitiekanslern är vidare särskild åklagare i mål om tryck- och yttrandefrihetsbrott. Ansvaret för statens skadereglering samt att som statens advokat företräda det allmänna i rättegångar är det idag enskilt mest omfattande uppdraget. Justitiekanslern fungerar också som regeringens juridiska rådgivare samt har särskilda tillsynsuppgifter i fråga om viss lagstiftning som särskilt påverkar enskildas integritet.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter har Justitiekanslern att utöva tillsyn över rätts- hjälpen, övervaka Advokatsamfundets disciplinverksamhet och i särskilda fall utöva statens arbetsgivarfunktion. Härtill kommer att Justitiekanslern bedriver viss informations- och utbildningsverksamhet.

I det följande redovisas Justitiekanslerns olika arbetsuppgifter under rubrikerna Tillsyn, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Skadestånd inklusive rättegångar, Övriga rättegångar, Integritet, Rättshjälp och Övriga ärendeslag. Därför redovisas och kommenteras de återrapporteringskrav och särskilda uppdrag som angetts i regleringsbrevet för budgetåret 2012 beträffande Justitiekanslern. Avslutningsvis kommenteras verksamhetens resultat.

1.2 PRESTATIONER

	2010	2011	2012
Inkomna ärenden	8 287	8 630	8 921
varav rättshjälp	2 164	2 444	2 767
Ingående balans	1 770	1 532	1 684
Summa	10 057	10 162	10 605
Avgjorda ärenden	8 526	8 465	8 917
varav rättshjälp	2 168	2 431	2 729
Utgående balans	1 531	1 697	1 688
	(1 532)	(1 684)	

- I årsredovisningen för 2011 har angetts att 1 697 ärenden balanserats till 2012. Under 2012 har framkommit att ytterligare 13 ärenden har avslutats under 2011. Ärenden i balans från 2011 till 2012 ska därför vara 1 684.

Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden för år 2012 redovisas i **tabell 1** i tabellbilagan. Av **tabell 2** framgår under vilka år de ärenden som balanserats till år 2013 har kommit in.

Antalet inkomna ärenden ökade med 3,4 % jämfört med år 2011. Ökningen hänförde sig helt till ärendegruppen rättshjälpsärenden medan antalet inkomna ärenden inom övriga grupper minskade marginellt. Antalet avgjorda ärenden ökade med 5,3 %. Rättshjälpsärendena stod för större delen av den ökningen medan antalet avgjorda ärenden inom övriga grupper ökade med 2,6 %.

Det fanns 1 684 ärenden i balans den 1 januari 2012 (se not under tabellen ovan). Per den 1 januari 2013 var antalet balanserade ärenden 1 688. Av de balanserade ärendena avsåg 105 pågående rättegångar.

Även under år 2012 har myndigheten prioriterat avgörandet av äldre ärenden. Vid årets början fanns det 174 ärenden i balans som var äldre än ett år. Motsvarande antal vid årets slut var 63. Av dessa 63 ärenden avsåg 38 pågående rättegångar där Justitiekanslern inte kan råda över handläggningstiden. Frånsett rättegångar fanns vid utgången av år 2012 inget ärende som var äldre än två år (att jämföra med två vid utgången av år 2011).

Ärendenas omloppstid, räknad från den dag då ett ärende registreras i diariet till den dag då ärendet avslutas, framgår av **tabell 3** i tabellbilagan.

Den genomsnittliga handläggningstiden har vid en jämförelse med år 2011 minskat för ärenden som rör tillsyn, tryck- och yttrandefrihet, skadestånd (utom frihetsinskränkingsärenden), övriga rättegångar, advokatärenden, remisser och rättshjälp. När det gäller frihetsinskränkingsärenden har den genomsnittliga handläggningstiden ökat från 160 till 185 dagar, vilket innebär att myndigheten inte fullt ut uppnått målet som enligt verksamhetsplanen var satt till sex månader. Ökningen förklaras dock av att myndigheten under året prioriterat att få ner handläggningstiden och balanserna beträffande övriga skadeståndsärenden. Medan det fanns 107 övriga skadeståndsärenden i balans vid årets början som var mer än ett år gamla fanns det endast 11 över ett år gamla sådana ärenden vid årets slut. Handläggningstiden beräknad som ett genomsnitt för samtliga under året avgjorda ärenden har minskat från 90 dagar år 2010 och 80 dagar år 2011 till 77,7 dagar år 2012.

Handläggningstkostnaden per ärende, beräknat som myndighetens totala kostnader fördelat på antalet under året avgjorda ärenden, var något högre år 2012 än föregående år, eller 3 649 kr jämfört med 3 360 kr år 2011, 3 348 kr år 2010 och 2 980 kr år 2005. Detta förklaras främst av att en höjd budgetram möjliggjort en ökning med cirka två årsarbetskrafter. Myndighetens bedömning är att resurserna alltfjämt är för små sett i relation till Justitiekanslerns uppdrag. Den nuvarande styckkostnaden framstår som påfallande låg, särskilt med beaktande av Justitiekanslerns omfattande egna skadereglering och de under året över 100 avslutade rättegångar där Justitiekanslern fört statens talan.

Någon beräkning av styckkostnaden per ärende fördelat per ärendetyp föreligger inte. Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Det bör särskilt anmärkas att kostnaderna för anlitade advokater under året var 313 tkr vilket ungefär motsvarar kostnaden år 2011 men är betydligt lägre än de 1 700 tkr som var genomsnittskostnaden beräknat på de fem åren dessförinnan. Detta innebär att myndigheten uppfyller målsättningen att myndighetens egna anställda i de allra flesta fall ska kunna utföra uppdraget som statens ombud i

rättegång.

2 TILLSYN

2.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	60 (2010 – 55)
Inkomna ärenden 2012	1 168 (2011 – 1 227)
Antal ärenden att handlägga 2012	1 228 (2011 – 1 282)
Avgjorda ärenden 2012	1 179 (2011 – 1 219)
Balans till 2013	49

Av samtliga ärenden som har kommit in under året har tillsynsärendena utgjort 13,1 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2012 anges att Justitiekanslern ska värna rättssäkerheten i den offentliga verksamheten samt medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet. Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

Av de 1 179 tillsynsärenden som avgjordes under året anhängiggjordes 931 genom anmälan från enskilda, från myndigheter eller genom Justitiekanslerns eget initiativ. De benämns vanliga tillsynsärenden. Övriga 248 ärenden avsåg ärendeförteckningar från myndigheter enligt 29 § myndighetsförordningen (215) och protokoll från personalansvarsnämnder (33). Dessa benämns övriga tillsynsärenden. Av de 931 vanliga tillsynsärendena föranledde 18 ärenden kritik i någon form, medan granskning skedde i ytterligare 17 ärenden utan att någon kritik framfördes. Således uttalades kritik i ca 1,9 procent av dessa ärenden (att jämföra med 1,5 procent 2011). Av återstoden lades 761 ärenden till handlingarna med brev medan 135 ärenden lades till handlingarna utan någon åtgärd. Granskningen av protokoll från personalansvarsnämnder motiverade inga åtgärder från Justitiekanslern.

2.2 FÖRUNDESRÖKNINGAR OCH RÄTTEGÅNGAR

Ingen förundersökning har under året inletts i något tillsynsärende. Vid årets utgång pågick inte någon förundersökning i denna ärendekategori.

2.3 INSPEKTIONSVERKSAMHET

Justitiekanslern har under 2012 inspekterat tre förvaltningsmyndigheter och en domstol. Den 9 – 10 oktober 2012 genomfördes inspektioner hos Länsstyrelsen i Jönköpings län och Häktet Jönköping. Inspektioner hos Malmö tingsrätt och Kronofogden, Konkurstillsynen i Malmö, genomfördes den 13 – 14 november 2012. Det allmänna intrycket från inspektionerna var att de inspekterade verksamheterna fungerade mycket väl. Justitiekanslern uttalade dock kritik mot Malmö tingsrätt för alltför långa perioder av inaktivitet vid handläggningen av framförallt ärenden och för att vid upprepade tillfällen inte ha expedierat äktenskapsskillnadsdomar till Skatteverket. Viss kritik riktades även mot länsstyrelsen angående brister i diarieföringen.

Inspektionsverksamheten bedöms vara angelägen. Den ger i regel en god bild av myndigheternas verksamhet och eventuella brister. Ofta kan Justitiekanslern göra påpekanden av förhållandevis stor betydelse för den framtida verksamheten.

2.4 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 186 andra myndigheter granskats. Ärendeförteckningarna föranledde beslut med påpekanden beträffande fem länsstyrelser (att jämföra med sex länsstyrelser föregående år). Granskningen av ärendeförteckningar från övriga myndigheter avslutades med att Justitiekanslern uttalade kritik i tre ärenden och beträffande ytterligare 29 myndigheter gjordes vissa påpekanden (att jämföra med 21 myndigheter föregående år).

2.5 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas främst genom bevakning av advokatsamfundets disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden i sådana ärenden där någon åtgärd mot en ledamot av samfundet har ifrågasatts. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda.

Justitiekanslern har under året initierat två ärenden hos Sveriges advokatsamfunds disciplinnämnd med begäran om åtgärd mot advokat (dnr 2151-12-7 och 3331-12-7). I ett av dessa ärenden utdelade nämnden disciplinpåföljd i form av varning.

Justitiekanslern har vidare överklagat två beslut från disciplinnämnden till Högsta domstolen med yrkande att disciplinpåföljd ska åläggas två advokater med anledning av rättegången i ett mål vid Stockholms tingsrätt (dnr 3128-12-75 och 3129-12-75).

3 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET

3.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	35 (2010 – 55)
Inkomna ärenden 2012	414 (2011 – 450)
Antal ärenden att handlägga 2012	449 (2011 – 507)
Avgjorda ärenden 2012	411 (2011 – 469)
Balans till 2013	38 (varav 3 rättegångar)
Inledda förundersökningar 2012	8 (2011 – 15)
Åtal väckta under 2012	2 (2011 – 2)

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärendena utgjort 4,6 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2012 anges att Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och yttrandefriheten.

Antalet inkomna ärenden på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området har minskat något. Under år 2012 inkom 414 sådana ärenden att jämföra med 450 ärenden år 2011. I likhet med tidigare år har en stor del av anmälningarna avsett publiceringar som inte omfattas av grundlagsskydd. Det gäller främst publiceringar på internet där webbplatsen inte omfattas av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Justitiekanslern har under år 2012 inlett förundersökning angående ifrågasatt hets mot folkgrupp i ett ärende (dnr 3889-12-35). Åtal har väckts i ärendet.

Förundersökning har under året också inletts i sju ärenden avseende brott mot tystnadsplikt respektive brott mot det s.k. efterforskningsförbudet. I ett fall har åtal väckts (dnr 3345-12-35), två förundersökningar har lagts ner och fyra är pågående.

3.2 ÅTGÄRDER MOT RASISTISK BROTTSLIGHET

Under det gångna året har 127 inkomna ärenden avsett anmälningar om hets mot folkgrupp. Detta kan jämföras med att antalet sådana anmälningar var 97 år 2011 och 140 år 2010. Under året avslutades 122 ärenden utan att förundersökning inleddes. Oftast har de anmälda yttrandena inte bedömts vara brottsliga eller framförts i något medium som inte omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområden.

Justitiekanslern har under året sammanträffat med Riksåklagaren och då bl.a. diskuterat ett ökat erfarenhetsutbyte beträffande åtgärder mot hatbrott.

3.3 RÄTTEGÅNGAR

Högsta domstolen har under året fastställt en dom från Hovrätten över Skåne och Blekinge varigenom en ansvarig utgivare dömts för brott mot tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen (dnr 7108-08-35).

Vid Solna tingsrätt väcktes under år 2010 åtal för underlåtenhet att utse alternativt anmäla ansvarig utgivare för webbradiosändningar. Genom tingsrättens dom den 25 januari 2012 dömdes den tilltalade för underlåtenhet att utse ansvarig utgivare till dagsböter. Domen har vunnit laga kraft (dnr 6454-10-35).

Stockholms tingsrätt meddelade den 14 september 2012 dom i ett mål avseende yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp på en webbsida. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till fängelse en månad. Den tilltalade har överklagat domen till Svea hovrätt (dnr 2955-11-35).

Vid Malmö tingsrätt väcktes åtal för brott mot tryckfrihetsförordningens bestämmelser om förbud mot efterforskning av meddelare (dnr 3345-12-35).

Vid Falu tingsrätt väcktes åtal för yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende en artikel samt en läsarkommentar på en hemsida (dnr 3889-12-35).

4 SKADESTÅND

4.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	1 450 (2010 – 1 332)
Inkomna ärenden 2012	2 838 (2011 – 2 742)
Antal ärenden att handlägga 2012	4 288 (2011 – 4 072)
Avgjorda ärenden 2012	2 879 (2011 – 2 622)
Balans till 2013	1 409 (varav 60 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har skadeståndsärendena utgjort 31,6 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2012 anges att Justitiekanslern ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt samt att Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Antalet inkomna skadeståndsärenden var fler än förra året. Under år 2012 inkom således totalt 2 838 sådana ärenden att jämföra med 2 742 nya ärenden år 2011 och 2 814 år 2010. Under år 2012 inkom 1 951 ärenden avseende ersättning till frihetsberövade att jämföra med 1 770 år 2011. Totalt avgjordes 2 879 skadeståndsärenden under 2012 att jämföra med 2 622 skadeståndsärenden under 2011.

4.2 ERSÄTTNING TILL FRIHETSBERÖVADE M.M.

Av inkomna skadeståndsanspråk avsåg 1 951 anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (att jämföra med 1 770 år 2011 och 1 585 år 2010). Frihetsinskränkingsärendena utgjorde 21,7 procent av det totala antalet inkomna ärenden. Under året avgjordes 1 824 ärenden om ersättning vid frihetsinskränkning (1 451 år 2011). Ersättning beviljades i 1 672 ärenden dvs. i cirka 92 procent av fallen.

Under år 2012 har totalt 51 586 tkr inkl. ränta betalats ut i ersättning enligt lagen

om ersättning vid frihetsinskränkning. Det har belastat anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (40 452 tkr år 2011). I 69 ärenden har under året utbetalningar skett av belopp överstigande 100 tkr (att jämföra med 60 ärenden år 2011 och 38 ärenden år 2010). I elva av dessa ärenden har ersättningen överstigit 200 tkr. Det högsta belopp som beslutades i frihetsinskränkingsärenden under året var 1 139 tkr.

Justitiekanslern har från och med den 1 januari 2012 höjt ersättningsnivån avseende lidande från 20 tkr för den första månaden till 30 tkr. För längre frihetsberövanden utgår ytterligare 20 tkr per månad. Efter sex månader utgår 15 tkr per månad. En förändring har samtidigt skett av praxis, vilket innebär bl.a. att publicitet inte längre beaktas som en ersättningshöjande faktor. Efter ett avgörande från Högsta domstolen i juni 2012 saknar tidigare frihetsberövanden betydelse för ersättningsens storlek (se NJA 2012 s. 464, rättsfallet nämns i avsnittet 4.4).

Ersättningen för arvoden till advokater i frihetsinskränkingsärenden uppgick under året till 2 787 tkr, vilket ligger på ungefär samma nivå som under de två föregående åren.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp m.m. för de tre senaste åren.

År	Under året avslutade ärenden	Antal ärenden där ersättning utbetalats	Utbetalt belopp tkr	Varav ombudskostnader tkr
2010	1 516	1 403	34 058	2 366
2011	1 451	1 333	40 452	2 313
2012	1 824	1 672	51 586	2 787

Under året har fyra ärenden om ersättning vid frihetsinskränkning föranlett rättegång sedan sökanden inte godtagit Justitiekanslerns beslut i skaderegleringsärendet. I ett ärende har talan väckts direkt vid domstol utan föregående skadereglering här (dnr 4368-12-45). Motsvarande siffra för år 2011 och 2010 var fem respektive två ärenden. Sju rättegångar i sådana ärenden har avslutats år 2012. I ett fall bifölls käromålet (dnr 2116-09-45), i fyra träffades en förlikning (dnr 1037-09-45, 8408-11-45, 783-12-45 och 5131-12-45) och i två fall (dnr 3414-11-45 och 1540-12-45) ogillades käromålet.

Under år 2012 har Justitiekanslern, efter rekvisition, från anslaget 1:13 betalat ut ca 2 515 tkr till Rikspolisstyrelsen (2011 – 3 357 tkr och 2010 – 1 300 tkr). Detta avser ersättningar enligt 8 § lagen om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder, dvs. ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

Ersättning avseende utgifter för livränta hänförliga till ett tidigare frihetsinskränkingsärende har liksom tidigare år rekviderats från Statens pensionsverk. Under år 2012 har beloppet uppgått till 121 tkr (2011 – 237 tkr).

4.3 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Utöver anspråk på ersättning vid frihetsinskränkning inkom under året 887 andra skadeståndsanspråk riktade mot staten. Av dessa var 792 anspråk grundade på skadeståndslagen och 48 anspråk grundade på personuppgiftslagen. Justitiekanslern har under året avgjort 1 005 sådana skadeståndsärenden.

I 30 ärenden har under året enskilda väckt talan vid domstol mot staten sedan de funnit sig inte kunna godta Justitiekanslerns ställningstagande i skadereglerings-ärendet (att jämföra med 17 år 2011 och 23 år 2010). Till detta ska läggas 14 ärenden där talan har väckts direkt vid domstol utan föregående skadereglering här.

Det anförda illustreras till viss del i nedanstående tabell.

År	Antal ink. skadestånds-ärenden (ej frihets-inskr.)	Antal ärenden som föranlett rättegång sedan den skadelidande inte godtagit JK:s beslut	Antal ärenden där rättegång inletts utan föregående prövning hos Justitiekanslern
2010	1 229	23	10
2011	971	17	15
2012	887	30	14

4.4 RÄTTEGÅNGAR

Under året har 40 ärenden avslutats där enskilda vid domstol har yrkat skadestånd av staten. Nio av dessa fall har hos Justitiekanslern avslutats genom att en annan myndighet har fått i uppdrag att föra statens talan. I övriga 31 ärenden har Justitiekanslern fört statens talan. I sju av de ärenden där Justitiekanslern fört statens talan har förlikning träffats och i två fall har skadestånd utdömts av domstolen. I övriga ärenden där Justitiekanslern har fört statens talan har käromålen ogillats eller avvisats. Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

I de nu nämnda rättegångarna ingår även sådana som avser ersättning vid frihetsinskränkning m.m.

Principiellt intressanta ärenden

År 2011 ogillade Nacka tingsrätt talan i en grupprättegång som inletts av ett stort antal privatpersoner som gjort gällande en rätt till skadestånd med anledning av att alkohol som de köpt via Internet tagits i beslag med stöd av alkohollagens tidigare gällande införsel förbud. Införsel förbudet har vid tidigare rättsliga prövningar befunnits stå i strid med den unionsrättsliga principen om fri rörlighet för varor. Tingsrätten delade dock statens bedömning att överträdelsen inte var klar i den mening som avses i EU-domstolens praxis och därför inte skulle medföra skadeståndsskyldighet för staten på unionsrättslig grund. Tingsrättens dom, som överklagades av kändarna, har under året fastställts av Svea hovrätt. Även hovrättens dom har överklagats och målet ligger f.n. i Högsta domstolen (dnr 3446-06-45).

Stockholms tingsrätt ogillade i två domar under år 2010 käromål grundade på att Sverige underlåtit att till kommissionen föranmäla (notifiera) tekniska föreskrifter. Föreskrifterna har avsett spelautomater respektive djurskydd (villkor för rävhållning). Tingsrätten konstaterade att en underlåtenhet att iakta reglerna i notifieringsdirektivet inte kan föranleda skadeståndsansvar på unionsrättslig grund efter-

som direktivet är riktat till medlemsstaterna och därför inte är avsett att skapa rättigheter för enskilda. Tingsrättens domar överklagades till Svea hovrätt, som (år 2011 respektive 2012) har fastställt båda domarna. Domarna har dock överklagats till Högsta domstolen, som ännu inte har tagit ställning till frågan om prövningstillstånd (dnr 7377-06-45 och 2290-07-45).

Attunda tingsrätt meddelade den 18 februari 2010 dom i det mål där två f.d. läkare, som efter rättegångar under åren 1984 – 1991 förlorade sina läkarlegitimationer, har begärt skadestånd av staten. Tingsrätten ogillade käromålen. Tingsrättens dom överklagades till Svea hovrätt, som senare under år 2010 beslutade att inte meddela prövningstillstånd. Hovrättens beslut överklagades till Högsta domstolen, som under år 2012 meddelade prövningstillstånd och beslutade att fastställa hovrättens beslut att inte meddela sådant tillstånd i hovrätten. Tingsrättens dom har alltså vunnit laga kraft (dnr 3038-07-45).

Under året har Högsta domstolen avgjort tre mål som gällt frågor om förutsättningarna för och storleken på ideellt skadestånd vid överträdelser av rätten till rättegång inom skälig tid (dnr 2525-09-45, 2564-09-45 och 491-07-45).

I ett beslut den 7 mars 2008 tillerkände Justitiekanslern en person ersättning för lidande på grund av ett frihetsberövande. Ersättningen jämkades dock på grund av tidigare frihetsberövanden. Efter att talan väckts ogillade Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt kärandens talan om ytterligare ersättning. I en dom den 20 juni 2012 (NJA 2012 s. 464) fann Högsta domstolen att de tidigare frihetsberövandena saknade betydelse vid beräkningen av ersättningen för lidande (dnr 2116-09-45).

Stockholms tingsrätt meddelade i oktober 2011 dom i ett mål där kärandena grundat ett anspråk på ersättning av staten direkt på bestämmelsen i 2 kap. 18 § regeringsformen i dess lydelse före den 1 januari 2011. Tingsrätten fann att den aktuella grundlagsregeln måste uppfattas så att den åtminstone i vissa situationer bör kunna tillämpas direkt för att ge ersättning till den som utsätts för en rådhetsinskränkning men lämnade käromålen utan bifall eftersom de förutsättningar som ställs upp för rätt till ersättning i bestämmelsen inte ansågs uppfyllda i målet. Kärandena överklagade domen till Svea hovrätt som, efter att ha meddelat prövningstillstånd, den 16 november 2012 fastställde tingsrättens dom. Hovrättens dom har överklagats till Högsta domstolen som ännu inte tagit ställning till om prövningstillstånd ska meddelas (dnr 4431-10-45).

Den 29 oktober 2012 meddelade Stockholms tingsrätt dom i ett mål där käranden grundade sitt skadeståndsanspråk mot staten på att det har förekommit en överträdelse av förbudet mot dubbla lagföringar i artikel 50 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna eftersom han, trots att han har påförts skattetillägg, har lagförts och dömts till fängelse för grovt skattebrott. Tingsrätten fann att artikel 50 i EU-stadgan inte var tillämplig vid prövningen av skattetilläggen eller i brottmålet. Därmed hade inte någon överträdelse av artikeln skett och staten kunde inte åläggas någon skadeståndsskyldighet på den grunden. Käranden har överklagat domen till Svea hovrätt som har meddelat prövningstillstånd (dnr 7186-10-45).

4.5 ALLMÄNT OM UTVECKLINGEN

Antalet inkomna skadeståndsärenden (enligt skadeståndslagen och personuppgiftslagen) har som ovan angetts totalt sett minskat med 89 jämfört med år 2011. Under året har anspråk bifallits i 159 skaderegleringsärenden, vilket är en minsk-

ning jämfört med föregående år då anspråk helt eller delvis bifölls i 245 ärenden. Under året har 44 rättegångsärenden avseende krav på skadestånd inletts (att jämföra med 32 år 2011) och 40 rättegångsärenden avseende krav på skadestånd har avslutats (att jämföra med 36 år 2011).

4.6 REDOVISNING AV UTBETALADE SKADESTÅND M.M.

De ärenden där Justitiekanslern har beslutat om ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder har redovisats ovan.

Justitiekanslern har i övriga skadeståndsärenden uppdragit åt någon annan myndighet att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt ca 2 600 tkr exklusive ränta (att jämföra med 3 000 tkr 2011, 8 900 tkr 2010, 6 500 tkr 2009, 6 000 tkr 2008 och 19 400 tkr 2007).

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas nedan i avsnitt 5.

5 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

5.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	5 (2010 – 7)
Inkomna ärenden 2012	2 (2011 – 1)
Antal ärenden att handlägga 2012	7 (2011 – 8)
Avgjorda ärenden 2012	3 (2011 – 4)
Balans till 2013	4

Av de under året inkomna ärendena har övriga rättegångar utgjort mindre än en promille.

I regleringsbrevet för budgetåret 2012 anges att Justitiekanslern ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt samt att Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Rättegångar i ärenden angående tillsyn, tryck- och yttrandefrihet, skadestånd samt integritet redovisas under respektive avsnitt. Här redovisas övriga rättegångar som bl.a. avser avtalstvister och äganderättstvister.

5.2 VISSA MÅL DÄR SAMEBYAR ÄR KÄRANDEPART

Samtliga mål vid Lycksele m.fl. tingsrätter avseende bl.a. bättre rätt till lappskatteländ som har omnämnts i tidigare årsredovisningar har avslutats under 2011 och 2012. Domstolarna har ogillat och/eller avvisat käromålen.

Vid Gällivare tingsrätt har Girjas sameby tidigare väckt en fastställsetalan mot staten. Samebyn yrkar i målet att tingsrätten ska fastställa bl.a. att samebyn har ensamrätt till jakt och fiske på ett av samebyn definierat område. Staten har i första hand yrkat att samebyns yrkanden ska avvisas. Yrkandet om avvisning har lämnats utan bifall av tingsrätten. Sedan staten överklagat beslutet har Hovrätten

för Övre Norrland beslutat att inte meddela prövningstillstånd. Skriftväxlingen har härefter fortsatt i tingsrätten (dnr 3360-09-5).

Talma sameby har vid Luleå tingsrätt yrkat skadestånd av staten med anledning av förlängningen av konventionen den 9 april 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning. Målet har varit vilandeförklarat i avvaktan på Hovrätten för Övre Norrlands prövning av en processuell fråga, vilken har avgjorts i september 2012. Handläggningen har härefter återupptagits i tingsrätten. Med anledning av den reform som genomförts avseende bl.a. fastighetsmål handläggs målet numera i Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen (dnr 5941-08-45).

5.3 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar har under året uppgått till sammanlagt 394 tkr (att jämföra med 381 tkr 2011, 1 800 tkr 2010 och 961 tkr 2009). Härav utgör kostnaderna för ombudsarvode i mål där Justitiekanslern har anlitat advokat 313 tkr (att jämföra med 318 tkr 2011, 1 200 tkr 2010 och 747 tkr 2009).

Under år 2012 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 659 tkr.

6 INTEGRITET

6.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	57	(2010 – 26)
Inkomna ärenden 2012	1 408	(2011 – 1 464)
Antal ärenden att handlägga 2012	1 465	(2011 – 1 489)
Avgjorda ärenden 2012	1 401	(2011 – 1 429)
Balans till 2013	64	(varav 21 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har integritetsärendena utgjort 15,8 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2012 anges att Justitiekanslern ska värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten.

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning, kreditupplysningslagen (1973:1173), inkassolagen (1974:182) och den upphävda datalagen (1973:289).

Antalet under 2012 inkomna ärenden enligt de ovan nämnda lagarna var 1 408 vilket innebar en minskning med 56 ärenden eller med 3,8 procent jämfört med föregående år.

Justitiekanslern har under året överklagat 32 beslut gällande kameraövervakning (att jämföra med 34 beslut år 2011). Dessa ärenden avsåg idrottsarenor, bensinstationer, tvätt- och bilförsäljningshallar, butiker, gator och torg, gymlokaler, hotell, pantbank, resecentrum, restaurang, sjukhus, skola, solarier samt återvinnings-

och sopstationer.

Under året avslutades 45 rättegångar i ärenden rörande allmän kameraövervakning (att jämföra med 22 år 2011). I 44 av dessa mål bifölls Justitiekanslerns överklagande. I ett ärende återkallade Justitiekanslern sitt överklagande.

7 RÄTTSHJÄLP M.M.

7.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	38	(2010 – 27)
Inkomna ärenden 2012	2 767	(2011 – 2 443)
Antal ärenden att handlägga 2012	2 805	(2011 – 2 471)
Avgjorda ärenden 2012	2 729	(2011 – 2 431)
Balans till 2013	76	(varav 17 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har rättshjälpsärendena utgjort 31 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp (DVFS 2012:15) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bl.a. om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av rättshjälpsbiträde och beslut i första instans genom vilket bl.a. ett rättshjälpsbiträde eller en offentlig försvarare har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 100 000 kr inklusive mervärdesskatt. Tanken med underrättelseskyldigheten är att Justitiekanslern ska ges en praktisk möjlighet att ta ställning till om ett beslut ska överklagas. Domstolsverket har, efter samråd med Justitiekanslern, under året gjort vissa smärre förändringar av underrättelseskyldigheten enligt nämnda föreskrifter.

Inom ramen för den tidigare nämnda inspektionen vid Malmö tingsrätt (se punkten 2.3) genomfördes en granskning av hur tingsrätten uppfyller sin underrättelseskyldighet enligt Domstolsverkets föreskrifter. Granskningen föranledde inte någon kritik mot tingsrätten.

Antalet under 2012 inkomna ärenden om rättshjälp m.m. var 2 767, vilket är en ökning med 324 ärenden eller med 13,3 procent jämfört med föregående år. Antalet avgjorda ärenden ökade med 12,3 procent från 2 431 till 2 729.

Under året har Justitiekanslern överklagat beslut i 47 ärenden (att jämföra med 49 år 2011 och 54 år 2010). Sex överklaganden har avsett frågor om ersättning av allmänna medel till målsägandebiträden, offentliga försvarare eller rättshjälpsbiträden (att jämföra med 9 år 2011 och 6 år 2010). Till det kommer 24 överklaganden rörande ersättning, inklusive s.k. förhandsbesked, till offentliga försvarare m.m. som har sin verksamhet långt ifrån den ort där domstolen är belägen.

Under året avslutades 48 rättegångar med anledning av Justitiekanslerns överklaganden i ärenden rörande rättshjälp m.m. Justitiekanslerns överklagande bifölls helt eller delvis i 33 fall. I fyra ärenden återkallade Justitiekanslern sitt överklagande. Åtta överklagade ärenden gällde ersättning till offentliga försvarare eller rättshjälpsbiträden. Vidare avslutades under året 15 mål angående ersättning till offentliga försvarare m.m. som har sin verksamhet långt ifrån den ort där domstolen är belägen.

Justitiekanslern har under 2012 förelagts att yttra sig till domstol i egenskap av motpart i 66 ärenden (att jämföra med 77 år 2011 och 65 år 2010).

Två principiellt viktiga mål angående frågan om beräkning av ersättningsgill tids-spillan och utlägg för offentliga försvarare som har sin verksamhet långt ifrån den ort där domstolen är belägen avgjordes i Högsta domstolen under året (dnr 7522-11-105 och 8571-11-105).

Även två mål angående den s.k. tolktaxans tillämplighet vid avbokade tolkuppdrag avgjordes i Högsta domstolen under året (dnr 1539-10-105 och 2893-10-105).

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

8.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans från 2011	39 (2010 – 30)
Inkomna ärenden 2012	323 (2011 – 302)
Antal ärenden att handlägga 2012	362 (2011 – 333)
Avgjorda ärenden 2012	314 (2011 – 291)
Balans till 2013	48

Av de under året inkomna ärendena har de som hör till Övriga ärendeslag utgjort 3,6 procent.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna; Justitiekanslerns egen verksamhet, Remisser och Uppdrag från regeringen.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 137 ärenden registrerats under 2012.

8.3 REMISSER

Under året har 107 remisser kommit in och 101 remissvar har avgetts, att jämföra med 80 år 2011. 16 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

Sju av remissvaren, vilka bedömts vara av särskilt intresse, har lagts ut på Justitiekanslerns hemsida under år 2012:

- Remissyttrande över betänkandet Nya påföljder (SOU 2012:34), dnr 4401-12-80
- Remissyttrande över betänkandet Psykiatrin och lagen – tvångsvård, straffansvar och samhällsskydd (SOU 2012:17), dnr 3878-12-80
- Remissyttrande över departementspromemorian Hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd (Ds 2012:36), dnr 6731-12-80
- Remissyttrande över betänkandet Hemliga tvångsmedel mot allvarliga brott (SOU 2012:44), dnr 5050-12-80
- Remissyttrande över betänkandet Gör det enklare! (SOU 2012:33) samt departementspromemoriorna Inspektionen för vård och omsorg – en ny effektiv tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvård och socialtjänst (Ds 2012:20) resp. Ny myndighet för infrastrukturfrågor för vård och apotek (Ds 2012:21), dnr 4392-12-80
- Remissyttrande över departementspromemorian Polisens tillgång till signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (Ds 2011:4), dnr 8166-11-80
- Remissyttrande över betänkandet Olagligt statsstöd (SOU 2011:69), dnr 7934-11-80

8.4 UPPDRAG FRÅN REGERINGEN

Avslutade regeringsuppdrag

Inga uppdrag har avslutats under år 2012.

Pågående regeringsuppdrag

Sedan år 2003 har Justitiekanslern regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna (dnr 1983-03-90). Justitiekanslern har under år 2012 företrätt Sverige vid två möten i London. Uppdraget har redovisats till regeringen genom skriftliga rapporter.

9 REDOVISNING AV ÅTERRAPPORTERINGSKRAV OCH UPPDRAG

9.1 INLEDNING

Enligt regleringsbrevet för 2012 ska Justitiekanslern redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern samt annan författning varvid betydande förändringar i resultatutvecklingen eller i verksamheten under året ska redovisas och analyseras. En sådan redovisning samt kommentarer och analys återfinns i avsnitt 1 – 8 ovan samt i avsnitt 10 nedan. I detta avsnitt behandlas de särskilda återrapporteringskrav som Justitiekanslern enligt regleringsbrevet ålagt beträffande åtgärder för att förbättra effektivitet och kvalitet, intern styrning och kontroll samt kompetensförsörjning och vidare det uppdrag beträffande tillsynsverksamheten som redovisats till regeringen i november 2012 (dnr 7880-12-94).

9.2 SÄRSKILDA ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Åtgärder för att förbättra effektivitet och kvalitet, intern styrning och kontroll samt kompetensförsörjning

Arbetet för att förbättra effektiviteten och kvaliteten i verksamheten – och därmed säkerställa ett effektivt resursutnyttjande – har under 2012 fortsatt med samma inriktning som tidigare.

En fokusfråga under året har varit handläggningstiderna för tillsyns- och skadeståndsärenden där utmaningen varit att åstadkomma en snabbare genomströmning utan att göra avkall på den höga kvalitet som kännetecknar myndighetens beslut.

Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga tillsynsärenden har på två år minskat från 56 till 39 dagar vilket innebär att enskilda har fått snabbare svar och att målet i verksamhetsplanen att den klagande bör få ett brevsvaret inom en månad i ärenden som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder får anses ha uppnåtts. Samtidigt har myndigheten under året inlett några initiativärenden där iakttagelser i enskilda tillsynsärenden utgjort grunden för att utforma en mera systeminriktad remiss till den aktuella myndigheten.

När det gäller skadeståndsärenden låg den genomsnittliga handläggningstiden för anspråk på ersättning till frihetsberövade under 2012 alltså något över målet på sex månader. Detta har som angetts i avsnitt 1 sin grund i att övriga skadeståndsärenden prioriterades vilket minskat handläggningstiden beträffande dessa ärenden.

För att säkra kvaliteten i handläggningen har arbetet med bl.a. handläggningspromemorior och mallar fortsatt. God tillgång till olika juridiska databaser och ett öppet klimat där medarbetarna uppmuntras att diskutera och byråchefer och seniora handläggare fungerar som kvalitetssäkring utgör också viktiga delar för att garantera hög kvalitet. Satsningen på regelbundna utbildningstillfällen i egen regi för myndighetens jurister inom för verksamheten centrala rättsområden har fortsatt under år 2012. Liksom tidigare har kanslipersonal och jurister även haft möjligheter till kompetensutveckling genom deltagande i externa utbildningar.

När det gäller insatser för att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll utgör myndighetens verksamhetsplan ett bra stöd. Ett pressat arbetsläge under året medförde att den enligt planen beslutade ordning för uppföljning och utvärdering av verksamheten under året inte fullt ut kom till stånd. En ekonomiavstämning skedde dock varje månad liksom en uppföljning av ärendestatistiken i mars, juni, september och december. I verksamhetsplanen för 2013 återkommer de olika formerna för uppföljning och förhoppningen är att vi det kommande året ska kunna skapa mera fasta rutiner som bidrar till att säkerställa en god intern styrning och kontroll.

När det gäller kompetensförsörjningen har två nya föredragande rekryterats under året varav en hovrättsassessor och en kammaråklagare. Två beredningsjurister som provanställdes i slutet av 2011 har erhållit tillsvidare anställningar och ytterligare en beredningsjurist har anställts tidsbegränsat. Två assistenter och en arkivarie har anställts under 2012.

Antalet årsarbetskrafter var det gångna året 27,67. Det innebar en förstärkning jämfört med år 2011 då antalet årsarbetskrafter var 25,6. Vid utgången av år 2012 var 23 kvinnor och 12 män anställda på myndigheten. Fyra kvinnor och en man var tjänstlediga (samtliga var föräldralediga). Myndighetens kompetensförsörjning (åldersstruktur, könsfördelning och rörlighet) framgår av nedanstående tabell.

Kompetensnivå 31 dec 2012	Åldersstruktur (födelseår)	Kön	Rörlighet (anställningsår)
JK och byrå- chefer	1947-1972	4 K 2 M	1992-2010
Övrig personal	1945-1989	19 K 10 M	1977-2012

Den stora personalrörligheten på myndigheten, som främst har sin grund i att många medarbetare är i den ålder när familjebildning sker, innebär en utmaning på en så liten myndighet som Justitiekanslern. Att myndigheten trots detta kan hålla så hög kvalitet på arbetet beror på att det varit möjligt att rekrytera mycket skickliga och också erfarna medarbetare som klarar att snabbt sätta sig in i arbetet.

9.3 TILLSYNSVERKSAMHETEN

Justitiekanslern har i november 2012 i enlighet med uppdrag i regleringsbrevet till regeringen redovisat hur myndigheten har bedrivit tillsynsverksamhet, inklusive inspektioner, under 2012 och hur myndigheten planerar att bedriva sin tillsynsverksamhet under 2013 – 2014. Av redovisningen framgår att myndigheten under året genomförde fyra myndighetsinspektioner och att en inspektionsverksamhet av motsvarande omfattning är planerad för de kommande två åren. Redovisningen beskriver också hur tillsynsuppdraget finns som ett viktigt moment inom så gott som alla de olika delarna av Justitiekanslerns verksamhet.

9.4 SJUKFRÅNVARO M.M.

Sjukfrånvaro (%)	2010	2011	2012
Totalt	2,4	1,9	3,4
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro	83,9	56,8	60,6
Kvinnor	3,1	2,4	4,8
Män	0,7	0,7	0,2

De anställdas totala sjukfrånvaro redovisas i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro och sjukfrånvaro fördelad på kön. Sjukfrånvaro fördelad på ålder redovisas inte med hänsyn till att uppgifterna kan hänföras till enskilda individer (se ESV Cirk 2003:3).

Bidraget för friskvård har under året höjts från 150 kr till 200 kr per månad.

Under året har samtliga anställda erbjudits att genomgå en hälsoundersökning hos företagshälsovården.

10 KOMMENTARER

10.1 ÄRENDEUTVECKLINGEN

Ärendeutvecklingen har kommenterats under avsnittet om prestationer (1.2) samt under respektive ärendegrupp. Det totala antalet inkomna liksom antalet avgjorda ärenden ökade jämfört med föregående år. Rättshjälpsärendena och frihetsinskränkingsärendena fortsätter att öka medan övriga ärendeslag minskade något. Ärendemängden hos Justitiekanslern har i ett tioårsperspektiv, om man räknar bort rättshjälpsärendena, ökat från 3 713 år 2002 till 6 154 år 2012. Den utgående ärendebalansen låg kvar på samma nivå.

10.2 HANDLÄGGNINGSTIDER

Den sammantagna genomsnittliga handläggningstiden minskade från 80 dagar till 77 dagar. I tabell 3 finns en redovisning av handläggningstiderna beträffande samtliga typer av ärenden. Det arbete som genomförts de senaste åren innebär att myndigheten nu har ett i huvudsak godtagbart läge när det gäller tidsåtgång för de flesta typerna av ärenden. Arbetet med att ytterligare minska handläggningstiderna, särskilt beträffande enkla ärenden, kommer dock att fortsätta och vissa tidsmål har lagts fast i verksamhetsplanen för 2013. Fokus på handläggningstider får dock aldrig ta över kravet på hög kvalitet i verksamheten.

10.3 RESULTAT OCH UTVECKLING I ÖVRIGT

Den nuvarande organisationsstrukturen med två sakenheter och en administrativ enhet fungerar väl och det finns inga planer på någon större organisationsförändring under det kommande året. Diskussioner pågår emellertid om att inom ramen för de nuvarande enheterna hitta former för att några handläggare ska kunna bilda en rotelgrupp för att därigenom ta tillvara specialkompetens och åstadkomma en jämnare arbetsfördelning.

En ny kanslichef, tillika byråchef, har börjat sin anställning i januari 2013. Han går tills vidare parallellt med den tidigare kanslichefen som successivt kommer att lämna över sina uppgifter. Den närmare utformningen av den nya kanslichefens roll och uppgifter kommer att beslutas under det kommande året.

Justitiekanslern har träffat avtal med Statens fastighetsverk om hyra av ytterligare lokaler i det s.k. Västertorn som ansluter till Birger jarls torn. Inflyttning är planerad att ske den 1 juli 2014. Huvudhyresgäst i Västertorn blir Miljööverdomstolen (Domstolsverket) och Justitiekanslern har kunnat gå in som en part i det pågående projektet med att iordningställa hela byggnaden. Projektering och planering av de nya lokalerna kommer att ta en hel del resurser i anspråk under hela nästa år och avsikten är att den avgående kanslichefen ska ha ett huvudansvar för det arbetet.

Justitiekanslern firar 300 år som myndighet under år 2013. Jubileet kommer att högtidlighållas genom utgivningen av en festskrift samt ett seminarium med efterföljande mottagning i Riddarhusets lokaler den 25 oktober 2013.

TABELL 1 utvisande balanserade, inkomna, avgjorda ärenden 2012							
GRUPPNR	Bal fr 2011	Ink 2012	Ink 2011	Summa 1	Avgj 2012	Bal t 2013	Summa 2
TILLSYN	60	1 168	1 227	1 228	1 179	49	1 228
Anmälan från mynd.	0	0	2	0	0	0	0
Anmälan från enskild	46	663	734	709	676	33	709
Initiativärende	3	9	5	12	4	8	12
Ärendeförteckningar	0	217	210	217	215	2	217
Rättegångar	0	0	0	0	0	0	0
Ansvarsnämnd	0	34	31	34	33	1	34
Inspektion	0	4	0	4	4	0	4
Oklara yrkanden	11	241	245	252	247	5	252
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	35	414	450	449	411	38	449
Tryckfrihet	16	166	197	182	172	10	182
Radio, TV och internet	13	238	248	251	229	22	251
Film och videogram	0	7	0	7	4	3	7
Ljudupptagningar	1	0	2	1	1	0	1
Radio- och TV-lagen	2	1	2	3	3	0	3
Rättegångar	3	2	1	5	2	3	5
SKADESTÅND	1 450	2 839	2 742	4 289	2 880	1 409	4 289
Skadeståndslagen	477	793	852	1 270	921	349	1 270
Frihetberövandelagen	848	1 951	1 770	2 799	1 824	975	2 799
Personuppgiftslagen	58	48	77	106	85	21	106
Rättegångar	56	44	32	100	40	60	100
Återkrav frihetsinskr.	2	1	2	3	3	0	3
Säkerhetskontroll	9	2	9	11	7	4	11
ÖVRIGA RÄTTEG	5	2	1	7	3	4	7
INTEGRITET	57	1 408	1 464	1 465	1 401	64	1 465
Datalagen	0	1	2	1	1	0	1
Kreditupplysningslagen	0	3	1	3	3	0	3
Inkassolagen	1	53	80	54	54	0	54
Kameraövervakning	22	1 319	1 350	1 341	1 298	43	1 341
Rättegångar	34	32	31	66	45	21	66
ÖVRIGT	39	323	302	362	314	48	362
JK:s egen verksamhet	25	137	120	162	134	28	162
Advokatärenden	4	44	66	48	44	4	48
Remisser	10	107	80	117	101	16	117
Uppdrag fr. regeringen	0	2	2	2	2	0	2
Skrivelse t. regeringen	0	2	1	2	2	0	2
Rättegångar	0	31	33	31	31	0	31
RÄTTSHJÄLP	38	2 767	2 443	2 805	2 729	76	2 805
Rättshjälp ersättn.	1	2 656	2 315	2 657	2 616	41	2 657
Begäran om yttrande	17	66	77	83	65	18	83
Rättegångar	20	45	51	65	48	17	65
SUMMA	1 684	8 921	8 629	10 605	8 917	1 688	10 605
Makulerade	0	53	33	53	53	0	53
Summa inkl. mak.	1 684	8 974	8 662	10 658	8 970	1 688	10 658

Balansen från 2011 överensstämmer inte helt med ÅRR för 2012 eftersom händelser i ett antal ärenden har diarieförts i efterhand.

TABELL 2 UTVISANDE UNDER VILKA ÅR DE TILL 2013 BALANSERADE ÄRENDEN INKOMMIT								
GRUPPNR	1997/2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Summa
TILLSYN	0	0	0	0	0	4	45	49
Anmälan från mynd								0
Anmälan från enskild						4	29	33
Initiativärende							8	8
Ärendeförteckningar							2	2
Rättegångar								0
Ansvarsnämnd							1	1
Inspektion								0
Oklara yrkanden							5	5
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	0	0	1	37	38
Tryckfrihet							10	10
Radio, TV och internet							22	22
Film och videogram							3	3
Ljudupptagningar								0
Radio och TV-lagen								0
Rättegångar						1	2	3
SKADESTÅND	2	4	3	2	6	24	1 368	1 409
Skadeståndslagen						9	340	349
Frihetsberövandelagen						2	973	975
Personuppgiftslagen							21	21
Rättegångar	2	4	3	2	6	11	32	60
Återkrav frihetsiskr.								0
Säkerhetskontroll						2	2	4
ÖVRIGA RÄTTEG	0	0	1	2	0	0	1	4
INTEGRITET	0	0	0	0	0	2	62	64
Datalagen								0
Kreditupplysningslagen								0
Inkassolagen								0
Kameraövervakning							43	43
Rättegångar						2	19	21
ÖVRIGT	0	0	0	2	1	4	41	48
JK:s egen verksamhet				2	1	4	21	28
Advokatärenden							4	4
Remisser							16	16
Uppdrag fr. regeringen								0
Skrivelse t. regeringen								0
Rättegångar								0
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	0	2	3	71	76
Rättshjälp ersättn.							41	41
Begäran om yttrande						1	17	18
Rättegångar					2	2	13	17
SUMMA	2	4	4	6	9	38	1 625	1 688

TABELL 3 VISAR DEN GENOMSNITTLIGA HANDLÄGGNINGSTIDEN		
ÄRENDEGRUPP	ANTAL AVGJORDA ÄRENDEN	HANDLÄGGNINGSTID I DAGAR
TILLSYN		
2010	1 326	56,19
2011	1 219	42,73
2012	1 179	39,38
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET		
2010	490	30,65
2011	469	44,23
2012	411	28,78
SKADESTÅND (VARAV FRIHETSINKR.)		
2010	2 958 Frihetsinskr 1 516	199,53 Frihetsinskr 136,88
2011	2 622 Frihetsinskr 1 451	211,39 Frihetsinskr 159,47
2012	2 879 Frihetsinskr 1 824	201,21 Fihetsinskr 185,03
ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR		
2010	10	1 267,55
2011	4	2 499,75
2012	4	1 114,50
INTEGRITET		
2010	1 222	32,23
2011	1 429	10,42
2012	1 401	14,54
ADVOKATÄRENDEN		
2010	62	15,40
2011	66	28,15
2012	44	22,89
REMISSER		
2010	74	57,28
2011	81	62,28
2012	101	48,95
UPPDRAG FRÅN REGERINGEN		
2010	2	57,28
2011	2	22,80
2012	2	28,50
RÄTTSHJÄLP		
2010	2 168	7,56
2011	2 431	7,07
2012	2 729	6,58
GENOMSNITTLIG HANDLÄGGNINGSTID		
2010	8 523	89,94
2011	8 465	80,31
2012	8 917	77,71

Finansiella dokument

Justitiekanslerns årsredovisning

2012

Resultaträkning
Balansräkning
Anslagsredovisning
Tilläggsupplysningar och Noter
Sammanställning över väsentliga uppgifter

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2012	2011
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	32 862	28 776
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	13	8
Intäkter av bidrag		150	150
Summa		33 025	28 933
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-24 972	-21 726
Kostnader för lokaler		-3 668	-3 486
Övriga driftkostnader	4	-3 697	-2 928
Finansiella kostnader	5	-13	-27
Avskrivningar och nedskrivningar		-676	-766
Summa		-33 025	-28 933
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		50 994	39 553
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	6	605	917
Finansiella intäkter	7	46	118
Lämnade bidrag	8	-51 653	-40 499
Saldo		-8	88
Årets kapitalförändring	9	-8	88

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2012-12-31	2011-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	<u>22</u>	<u>112</u>
Summa		22	112
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	798	589
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	<u>1 233</u>	<u>377</u>
Summa		2 031	966
Fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	13	192	195
Övriga fordringar		<u>85</u>	<u>131</u>
Summa		278	326
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	<u>1 034</u>	<u>1 056</u>
Summa		1 034	1 056
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	<u>2 721</u>	<u>2 232</u>
Summa		2 721	2 232
SUMMA TILLGÅNGAR		6 086	4 693
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	16	88	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		<u>-8</u>	<u>88</u>
Summa		80	88
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	17	1 763	1 001
Skulder till andra myndigheter	18	1 080	834
Leverantörsskulder		729	374
Övriga skulder	19	<u>501</u>	<u>662</u>
Summa		4 073	2 870
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	20	<u>1 934</u>	<u>1 735</u>
Summa		1 934	1 735
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		6 086	4 693

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Utnyttjad del av medgivet över- skridande	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
	Not						
Uo 01 6:2 Ramanslag ap.1 Justitiekanslern	21	-96	34 488		34 392	-32 710	1 682
Uo 04 1:13 Ramanslag ap.1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	22	-3 300	42 163	8 242	47 105	-51 321	-4 216
Summa		-3 396	76 651	8 242	81 497	-84 031	-2 534

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Justitiekanslerns bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF tillämpar myndigheten brytdagen den 4 januari. Brytdagen föregående år var den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 15 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2011, 724 tkr, har år 2012 minskat med 175 tkr.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap.1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen ska dock översiktligt anges hur verksamheten har bedrivits.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år när det gäller ombyggnad av Birger Jarls torn där Justitiekanslern har rätt att ingå hyresavtal med kontraktstid 10 år enligt regeringsbeslut 2005-03-17 Ju 2004/10319/Å

Avskrivningstiden för övriga förbättringsutgifter uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

- 3 år Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter
Datorer och kringutrustning
Maskiner och tekniska anläggningar
- 5 år *Inredningsinventarier*
Övriga kontorsmaskiner
- 10 år Förbättringsutgift på annans fastighet, ombyggnad av Birger Jarls torn
Övriga förbättringsutgifter uppgår till återstående giltighetstid på hyreskontraktet.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner**Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag**

	<u>Lön</u>
Justitiekansler Anna Skarhed	1 242

Inga förmåner

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se sid 18 i resultatredovisningen.

Noter (tkr)

Resultaträkning

		2012	2011
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	32 862	28 776
	Summa	32 862	28 776
	<p>Summa "Intäkter av anslag" och "Erhållna medel från statsbudgeten" (83 856 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (84 031 tkr) på anslagen. Skillnaden beror på minskning av 999 anslaget men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</p>		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter	13	8
	Summa	13	8
Not 3	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	15 881	13 807
	Övriga kostnader för personal	9 091	7 919
	Summa	24 972	21 726
Not 4	Övriga driftkostnader		
	Kostnader för advokater i samband med rättegångar	738	318
	Övriga driftkostnader	2 959	2 610
	Summa	3 697	2 928
Not 5	Finansiella kostnader		
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	13	27
	Summa	13	27
Not 6	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	Ersättning för statens kostnader för ombud i rättegångar	605	917
Not 7	Finansiella intäkter		
	Ränta på ersättningar för ombud i rättegångar	46	118
	Summa	46	118
Not 8	Lämnade bidrag		
	Ersättning vid frihetsinskränkning m.m.	51 653	40 499
	Summa	51 653	40 499
Not 9	Årets kapitalförändring		
	Värdereglerade fordringar	-8	88
	Summa	-8	88

Balansräkning

		2012-12-31	2011-12-31
Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	412	468
	Årets anskaffningar	0	-56
	Summa anskaffningsvärde	412	412
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-301	-268
	Årets avskrivningar	-89	-89
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	56
	Summa ackumulerade avskrivningar	-390	-301
	Utgående bokfört värde	22	112
Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	1 166	1 166
	Årets anskaffningar	325	0
	Summa anskaffningsvärde	1 491	1 166
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-577	-469
	Årets avskrivningar	-116	-108
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-693	-577
	Utgående bokfört värde	798	589
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	2 968	2 891
	Årets anskaffningar	1 326	111
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-738	-34
	Summa anskaffningsvärde	3 556	2 968
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 590	-2 055
	Årets avskrivningar	-470	-569
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	738	34
	Summa ackumulerade avskrivningar	-2 322	-2 590
	Utgående bokfört värde	1 233	377
Not 13	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	192	195
	Summa	192	195
Not 14	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	853	814
	Övriga förutbetalda kostnader	181	242
	Summa	1 034	1 056

		2012-12-31	2011-12-31
Not 15	Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	1 704	2 565
	Redovisat mot anslag	84 031	68 675
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-83 370	-69 536
		<u>2 364</u>	<u>1 704</u>
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde		
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	724	1 070
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-175	-346
		<u>548</u>	<u>724</u>
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-195	-164
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	3 716	2 554
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-87 083	-72 121
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	83 370	69 536
		<u>-192</u>	<u>-195</u>
	Övriga skulder på statens centralkonto		
	Summa Avräkning med statsverket	2 721	2 232
Not 16	Balanserad kapitalförändring		
	Periodiseringsdifferenser uppbörds-/transfereringsverksamhet	88	0
	Summa	88	0
Not 17	Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	1 001	1 733
	Under året nyupptagna lån	1 433	32
	Årets amorteringar	-671	-764
	Utgående balans	1 763	1 001
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	4 000	3 000
Not 18	Skulder till andra myndigheter		
	Arbetsgivaravgifter	424	350
	Leverantörsskulder andra myndigheter	656	484
	Summa	1 080	834
Not 19	Övriga skulder		
	Personalens källskatt	489	570
	Övrigt	12	92
	Summa	501	662

		2012-12-31	2011-12-31
Not 20	Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner och löner inklusive sociala avgifter	1 726	1 591
	Övriga upplupna kostnader	208	144
	Summa	1 934	1 735

Anslagsredovisning

Not 21 Uo 01 6:2 ap.1 Justitiekanslern

Enligt regeringsbeslut 2012-12-06 Ju2012/7746/Å m.fl. är låneramen ändrad till 4 000 tkr.

Beviljad anslagskredit 1 035 tkr. Anslaget är icke räntebärande.

Not 22 Uo 04 1:13 ap.1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Enligt regeringsbeslut 2012-12-06 Ju2012/7746/Å m.fl. ökade tilldelade medel till 42 163 tkr och anslagskrediten ökade till 4 216 tkr.

Enligt regeringsbeslut 2013-02-07 Ju 2013/321/Å disponeras högst 9 000 tkr i form av medgivet överskridand Av detta belopp har 8 242 tkr utnyttjats.

Anslaget är icke räntebärande.

		2012	2011
Ersättning till frihetsberövade m.m.			
1.	Ersättning för frihetsinskränkning	48 425	37 878
2.	Frihetsinskränkning, ombudskostnader	2 787	2 313
3.	Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	253	24
4.	Frihetsinskränkning, livränta efter rekvisition från SPV	121	237
Skadestånd m.m. i andra fall			
1.	Skadestånd m.m. i övriga ärenden	0	0
2.	Ombudskostnader i övriga ärenden	0	0
3.	Kostnader i samband med statens rättegångar	394	364
4.	Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	15
5.	Kostnad för förundersökning i brottmål	0	2
Rättegångskostnader, ersättning från motpart		-659	-946
		51 321	39 887

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2012	2011	2010	2009	2008
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 000	3 000	4 000	4 000	4 000
Utnyttjad	1 763	1 001	1 733	2 417	2 158
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	13	8 *	656	656	1 662
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap.1 JK	1 035	906	1 745	2 053	1 666
Utnyttjad	0	96	1 499	1 997	867
Beviljad anslagskredit anslag 04 1:13 ap.1	4 216	3 916	3 516	3 582	3 916
Utnyttjad	4 216	3 300	2 576	2 512	3 916
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap. 1	1 682	0	0	0	0
varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	28	26	24	25	25
Medelantalet anställda (st)	29	27	26	26	26
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 155	1 082	1 215	1 073	1 053
Kapitalförändring**					
Årets	-8	88	0	0	-388
Balanserad	88	0	0	0	-1 925

*Pga ändrad redovisningsprincip 2011 så ingår inte ersättningarna för ombud i rättegångar i avgiftsintäkterna.

** Fr.o.m. år 2009 avräknas anslag kostnadsmässigt och därför blir årets kapitalförändring = 0 och fr.o.m.2011

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Ort och datum

Stockholm 2013-02-20

Anna Skarhed

Anna Skarhed

Justitiekansler